

Magnificencjo Panie Rektorze, Panie Przewodniczący, Szanowni Państwo,

Trudno nie wyznać, że to wspaniałe wyróżnienie -za które bardzo dziękuję- sprawia mi wielką radość i prawdziwą satysfakcję. Radość to i satysfakcja tym większa, że staję w jednym szeregu z Prezesem Polskiej Akademii Nauk.

Wyróżniając tak pięknie obie Akademie, Federacja Regionalnych Związków Gmin i Powiatów Rzeczypospolitej chciała bez wątpienia podkreślić wielkie znaczenie badań naukowych dla rozwoju naszego kraju, dla jego suwerenności gospodarczej i politycznej.

Ten głos wspierający naukę ma tym większą wagę, że jest głosem ludzi reprezentujących najlepiej działającą, najbardziej stabilną i najbardziej skuteczną władzę naszego państwa. Wszyscy wszak wiemy, że to głównie wytrwała, trudna, ale i niezwykle owocna praca samorządów zdecydowała o sukcesie polskiej transformacji, umożliwiając

niebывwały skok cywilizacyjny, jakiego dokonaliśmy w ciągu ostatnich 30 lat. Skok który wprowadził Polskę do Europy i na drogę wszechstronnego rozwoju, z której - przede wszystkim dzięki wam, Szanowni Państwo- nie uda się nas łatwo zepchnąć.

Dzisiejsza uroczystość wskazuje, że dostrzeżliście Państwo zbliżające się właśnie bardzo poważne zagrożenie: od pewnego czasu jesteśmy świadkami hałaśliwej antynaukowej propagandy i zaczynamy już odczuwać jej skutki. Obserwujemy ze zgrozą, jak w kształtowaniu opinii gusta zastępują naukę, szalbierze zastępują uczonych, a złudzenia zastępują fakty. Nie trzeba głębokich analiz, aby zrozumieć, że to sytuacja niezwykle groźna. Sto tysięcy podpisów pod ustawą antyszczepionkową jest -mam nadzieję- wystarczającym ostrzeżeniem. Jeżeli Polacy naprawdę dadzą wiarę szarlatanom, którzy odrzucają wyniki solidnych badań naukowych, czeka nas po prostu katastrofa: cofnięcie poziomu cywilizacyjnego do czasów gdy dziesiątkowały nas choroby,

dzisiaj łatwe do uniknięcia, gdy część Polaków периодически trapił głód, gdy komunikacja właściwie nie istniała. Nie wspominając o innych nieszczęściach, które zdążyliśmy już zapomnieć.

Tę niebezpieczną perspektywę można odwrócić tylko jednym sposobem: przez edukację. Edukację społeczeństwa i to na wszystkich szczeblach. Przede wszystkim szkoła, to jasne. Ale to nie wystarczy. Trzeba wyjść do całego społeczeństwa z prostym, jasnym przekazem: nauka nie jest zagrożeniem, jak usiłują nam wmówić ignoranci i kuglarze. Nauka jest jedyną opcją dającą szansę uniknięcia zagrożeń. Z tym przesłaniem trzeba dotrzeć do milionów obywateli naszego kraju.

Takie właśnie jest wielkie i pilne zadanie, które staje dzisiaj przed Polską. Przed Polską, a więc przede wszystkim przed samorządem, czyli przed Wami, Szanowni Państwo. Nie widać bowiem nad Wisłą innej siły, dostatecznie potężnej i mądrej, która mogłaby temu podołać. Wiem, że to zadanie

niełatwe, które może nawet wydawać się wręcz niewykonalne. Odpowiadam, że -na szczęście- w tej trudnej misji możecie Państwo liczyć na poważnego sojusznika. To społeczny ruch naukowy, który już teraz odgrywa dużą rolę w edukacji naukowej Polaków. Liczne regionalne towarzystwa naukowe, rozsiane po całej Polsce, niektóre o długiej -sięgającej czasu rozbiorów- tradycji, prowadzą żmudną pracę edukacyjną, przybliżając naukę i jej rezultaty społeczeństwu. Wyjaśniają cierpliwie na czym polega metoda naukowa i dlaczego wynikiem uzyskanym zgodnie z jej zasadami można i należy zaufać.

Ta wspaniała obywatelska praca od podstaw opiera się wyłącznie na godnym podziwu zaangażowaniu entuzjastów. Ze smutkiem obserwuję bowiem od lat, że wszystkie rządy wolnej Polski pozostawiały społeczny ruch naukowy bez żadnego wsparcia. Tak jakby edukacja naukowa społeczeństwa nie miała żadnego znaczenia. Skutki tej polityki zaczynają nas właśnie dotykać.

Szanowni Państwo, tylko Wy, przedstawiciele lokalnych społeczności, możecie to zmienić poprzez wzmocnienie i rozwinięcie towarzystw naukowych działających na Waszym terenie. Stąd gorąco apeluję abyście zwrócili bliższą uwagę na ich działalność, wykorzystali możliwości pomocy którymi dysponujecie, a jeżeli nie są one wystarczające, abyście zdecydowanie domagali się ich poszerzenia.

Edukacja naukowa społeczeństwa to bowiem nie tylko kwestia nowoczesnej technologii. To również najbardziej skuteczna droga do osiągnięcia przez szerokie kręgi Polaków poziomu odpowiedniego dla wyzwań dwudziestego pierwszego wieku. Nauka jest wszak częścią szeroko rozumianej kultury, która w ostatecznym rachunku decyduje o pozycji i dobrobycie regionu, województwa, powiatu, gminy, czy miasta. I w rezultacie decyduje o pozycji państwa i narodu w niezwykle konkurencyjnym globalnym świecie.

Kończąc, powtórzę: edukacja naukowa Polaków to dziś fundamentalne i niezwykle pilne wyzwanie, którego podjęcie otworzy przed naszym krajem nowe, wielkie możliwości. Klucz do uruchomienia tego potencjału znajduje się, Szanowni Państwo, w Waszych rękach. To oczywiście również wielka odpowiedzialność. Nie wątpię jednak, że podobnie jak dotychczas, samorządy potrafią stanąć na wysokości zadania, że zapobiegniecie nieszczęściu opanowania Polski przez nieuków lub szarlatanów i potraficie utrzymać nasz kraj na drodze do nowoczesności, dobrobytu i pokoju społecznego.

Kraków, 11 marca 2019